

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Kopi
Innvandringsavdelingen i Justis- og beredskapsdepartementet

Deres ref: 19/3307

Vår ref: 18/04326-24

Dato: 29.08.19

Høringssvar fra Utlendingsdirektoratet - Endringer i statsborgerloven og statsborgerforskriften om behandling av personopplysninger og automatiserte avgjørelser

Vi viser til høringsnotat fra Kunnskapsdepartementet av 28. juni 2019 om endringer i statsborgerloven og -forskriften knyttet til behandling av personopplysninger og automatiserte avgjørelser.

Utlendingsdirektoratet er enig i endringsforslagene, men har enkelte innspill til høringsnotatet.

Viderebehandling

Det fremgår klart av høringsnotatet at den nye bestemmelsen om viderebehandling (stbf. § 13A-5) er ment å gjelde både viderebehandling av opplysninger fra én persons tidligere saker i personens etterfølgende saker og viderebehandling av opplysninger fra én persons sak til bruk i en annen persons sak. Vi ber departementet vurdere om dette også bør fremgå uttrykkelig av selve forskriftsbestemmelsen, slik at det er mer forutsigbart for søkerne.

I tillegg har det kommet opp spørsmål om UDI kan viderebehandle personopplysninger for å utvikle og teste IT-systemer. UDI har utviklet et testmiljø med syntetiske data, og vi tester i utgangspunktet kun på syntetiske data. Vi opplever imidlertid at ikke alle funksjoner lar seg teste med syntetiske data. Vi har derfor behov for å kunne teste på reelle personopplysninger. Vi viser i den forbindelse til [høringsbrev av 24. mai 2018](#) hvor Finansdepartementet foreslår egne hjemler for at Skatte- og tolletaten kan bruke reelle personopplysninger ved utvikling og test av IT-systemer, forutsatt at det er umulig eller uforholdsmessig vanskelig å oppnå formålet ved å bruke anonyme eller fiktive opplysninger. Problemstillingen trenger nærmere utredning og vi anbefaler at departementet ivaretar dette i en annen høringsprosess på et senere tidspunkt, da det haster å få på plass de foreslåtte hjemlene i denne høringen.

Automatiserte avgjørelser

Selv om enkelte bestemmelser og vilkår i statsborgerregelverket er skjønnsmessig utformet, vil det likevel være mulig å avgjøre enkeltsaker på bakgrunn av forhåndsdefinerte kriterier som ikke innebærer bruk av skjønn. For eksempel vil vurderingen av klarlagt identitet i henhold til statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a og statsborgerforskriften kapittel 1 innebære en vurdering av om søkeren har plikt til å fremlegge pass eller ikke, og om identiteten er tilstrekkelig sannsynliggjort. Bestemmelsene inneholder formuleringer som «tilstrekkelig notoritet» og «alminnelig sannsynlighetsovervekt», men trenger likevel ikke innebære at det må foretas skjønnsmessige vurderinger i hver enkelt sak. Vi legger til grunn at hjemmelen for automatiserte avgjørelser også er ment å gjelde vurderinger av vilkår som er formulert skjønnsmessig, så lenge vurderingen kan gjøres på bakgrunn av objektive forhåndsdefinerte kriterier. I saker der vilkårene ikke kan vurderes på bakgrunn av objektive kriterier alene, vil det ikke være forsvarlig å bruke automatiserte avgjørelser.

Innhenting av opplysninger fra IMDi og Kompetanse Norge

IMDi og Kompetanse Norge har plikt til å overføre bestemte opplysninger til utlendingsmyndighetene med hjemmel i forskrift om behandling av personopplysninger etter introduksjonsloven. Opplysninger om personer som er omfattet av introduksjonsloven skal overføres fra IMDi, mens Kompetanse Norge skal overføre opplysninger om personer som avlegger prøver uten å ha deltatt i ordningene etter introduksjonsloven, se forskriften §§ 13 og 14.

Vi gjør oppmerksom på at Kompetanse Norge er behandlingsansvarlig for registre og saksbehandlingsverktøy om prøver i norsk og samfunnskunnskap, samt statsborgerprøven. UDI mener derfor at det er mest hensiktsmessig å innhente alle opplysninger om prøveresultater og statsborgerprøven direkte fra Kompetanse Norge, som er kilden til opplysningene, uavhengig av om personen har deltatt i ordningene etter introduksjonsloven eller ikke.

Som en del av automatiseringsprosjektet på statsborgerfeltet utreder UDI ulike informasjonsutvekslingsløsninger med Kompetanse Norge. Vi har i den forbindelse behov for endringer i forskriften §§ 13 og 14, slik at Kompetanse Norge også kan utlevere opplysninger direkte til UDI om prøveresultater for personer som har deltatt i ordningene etter introduksjonsloven. På denne måten unngår UDI å måtte innhente opplysningene via IMDi.

Innhenting av opplysninger fra Arbeids- og velferdsforvaltningen

UDI gjør oppmerksom på at flere ytelser fra NAV reguleres i egne lover og ikke i folketrygdloven eller sosialtjenesteloven. Dette gjelder for eksempel barnetrygd, kontantstøtte og supplerende stønad. Vi har derfor behov for at bestemmelsen i statsborgerforskriften § 14-3 endres, slik at vi også kan innhente informasjon om den typen ytelser. Vi foreslår at hjemmelen utformes mer overordnet uten at det henvises til de spesifikke lovene.

Bestemmelsen kan for eksempel endres slik:

§ 14-3

Arbeids- og velferdsforvaltningen skal etter anmodning fra politiet, Utlendingsdirektoratet eller Utlendingsnemnda, uten hinder av taushetsplikt, gi opplysninger om tildeling av ytelser etter folketrykkeloven og økonomisk stønad etter lov om sosiale tjenester i arbeids- og velferdsforvaltningen til søkeren og referansepersonen i sak om

- a) erverv av norsk statsborgerskap etter lovens kapittel 3
- b) tilbakekall av norsk statsborgerskap etter lovens § 26 annet ledd.

Innhenting av opplysninger fra skattemyndighetene

Statsborgermyndighetene kan i dag innhente opplysninger om inntekt og formue fra skattemyndighetene, jf. statsborgerforskriften § 14-4. I vurderingen av om norsk statsborgerskap skal innvilges eller trekkes tilbake skal statsborgermyndighetene også se hen til om søkerens identitet er sannsynliggjort eller ikke, jf. kravet til klarlagt identitet i statsborgerloven § 7 første ledd bokstav a. I den forbindelse har UDI behov for å innhente opplysninger fra valutaregisteret.

Valutaregisteret inneholder opplysninger om overføring av penger fra Norge til utlandet. Slike pengeoverføringer skjer ved bruk av pass, og passnummeret vil fremgå av registeret sammen med personens navn, overført beløp og hvilke land pengeoverføringene går til. Opplysninger fra valutaregisteret vil gi informasjon om at søkeren er i besittelse av pass og hvilke identitetsopplysninger vedkommende har oppgitt i forbindelse med pengeoverføringene. UDI vil således ved hjelp av registeret kunne avdekke om personer opererer med ulike identiteter i Norge.

Økonomiske konsekvenser

UDI har behov for å innhente resultater fra videregående opplæring og høyere utdanning elektronisk for å kunne automatisere flest mulig av statsborgersakene. Departementet uttaler i høringsnotatet at kostnader knyttet til utvikling, drift og forvaltning av elektroniske samhandlingsløsninger krever dekning innenfor gjeldende budsjettrammer eller behandling i den ordinære budsjettprosessen.

Resultater fra videregående opplæring er samlet i nasjonal vitnemålsdatabase (NVB), som administreres av Unit. UDI gjør oppmerksom på at dataene i NVB i dag ikke er lagret i et format som egner seg for elektronisk informasjonsutveksling. Det er ønskelig både fra vårt og Unit sitt perspektiv at opplysningene konverteres til et egnet filformat for elektronisk utveksling, men verken Unit eller automatiseringsprosjektet i UDI har midler avsatt til dette i dag.

Vi antar at flere offentlige etater vil ha behov for å innhente opplysninger elektronisk fra disse fellestjenestene som Unit administrerer, og at det er hensiktsmessig at Unit om nødvendig ber om midler til å kunne utvikle tjenester for elektronisk informasjonsutveksling.

Med hilsen

Stephan Mo
avdelingsdirektør

Ina Knarvik Hørnes
seksjonssjef

Dokumentet er godkjent elektronisk i Utlendingsdirektoratet og har derfor ingen signatur.

Brevet sendes kun elektronisk.